

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του βιβλίου

1. Ποια γνώμη έχει για τους ντόπιους ο Διονύσης; Τι καθορίζει τη στάση του απέναντί τους;

Ο Διονύσης θεωρεί τους ντόπιους κατώτερα πλάσματα, που πρέπει να τους αντιμετωπίζει κανείς με αυταρχικό, βίαιο τρόπο. Τους αποκαλεί περιφρονητικά «γομάρια», δηλαδή ανθρώπους αναίσθητους και αποκτηνωμένους. Πιστεύει ότι δεν πρέπει να τους ανοίγουν τα μάτια, να τους βοηθήσουν να αφυπνιστούν πνευματικά, αλλά να τους αφήνουν στο σκοτάδι της αμάθειας. Περιφρονεί τους Αιγυπτίους και χαρακτηρίζει «ξεπεσμένους» τους Ευρωπαίους που τυχόν επισκέπτονται τα καφενεία τους. Αποκλείει πεισματικά να γίνει συγχώνευση των συνδικάτων Ευρωπαίων και Αιγυπτίων. Είναι τόσο η απέχθειά του γι' αυτούς, ώστε και τον άνθρωπο που έσωσε την κόρη του τον αποκαλεί «βρωμάραπα».

Αυτή η στάση του καθορίζεται:

- 👉 από την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική υπεροχή του ελληνικού στοιχείου έναντι του αιγυπτιακού
- 👉 από την ευρεία διάδοση των φυλετικών προκαταλήψεων στους κόλπους του ευρωπαϊκού στοιχείου
- 👉 από την απειλή που πιστεύει ότι εκπροσωπούν οι Αιγύπτιοι για τα εργασιακά συμφέροντα των Ευρωπαίων.

2. Ο Σταμάτης χαρακτηρίζει τις ιδέες του Μιχάλη ως «μεγαλοϊδεατισμούς». Τι θέλει να πει;

Ο Σταμάτης συμφωνεί με τις αυταρχικές αντιλήψεις του πατέρα του· γι' αυτό, όταν ο ξένος παρατήρησε ότι έπρεπε στην απεργία να «τραβήξουν» και τους Αιγύπτιους, ο Σταμάτης είχε απαντήσει ειρωνικά ότι οι ντόπιοι μόνο με τη βία, με το «κουρμπάτσι», πρέπει να αντιμετωπίζονται, για να μένουν ποδηγετημένοι, εξαρτημένοι από τους Ευρωπαίους. Επομένως, μιλώντας για μεγαλοϊδεατισμό αναφέρεται στις απόψεις του αδελφού του Μιχάλη, που φρονεί ότι οι Αιγύπτιοι και οι Ευρωπαίοι πρέπει να δημιουργήσουν ενιαία συνδικάτα. Αυτή την ιδέα τη θεωρεί ουτοπική, ανεφάρμοστη, επικίνδυνη· γι' αυτό την παρομοιάζει με τη Μεγάλη Ιδέα που οδηγούσε τους Έλληνες σε «παράλογα» σχέδια για την εδαφική τους επέκταση. Κατά μία άλλη άποψη ο Σταμάτης μιλώντας για μεγαλοϊδεατισμό αναφέρεται στις φυλετικές προκαταλήψεις του πατέρα του που θεωρεί ότι οι Έλληνες είναι σαφώς ανώτεροι των Αιγυπτίων και δικαιολογημένα τους αντιμετωπίζουν με υπεροπτικό και αυταρχικό τρόπο.

3. Η Αριάδνη προβλέπει το μελλοντικό ξεριζωμό των Ελλήνων της Αιγύπτου. Από πού απορρέει η πρόγνωσή της;

Η Αριάδνη δεν διαθέτει υψηλή παιδεία και μόρφωση· με την κοινή όμως λογική και το ρεαλισμό της αναλύει αντικειμενικά την κατάσταση και κάνει ορθές προβλέψεις για το μέλλον. Αν συνεχιστεί η καταπίεση των Αιγυπτίων από τους Ευρωπαίους, είναι μαθηματικά βέβαιο ότι οι ντόπιοι θα αντιδράσουν και θα εκδιώξουν τους δυνάστες Ευρωπαίους. Η Αριάδνη υποδεικνύει μάλιστα και το κατάλληλο φάρμακο· την ισότιμη και ανθρώπινη αντιμετώπιση των Αιγυπτίων, όμως η άποψή της θα βρει ελάχιστους υποστηρικτές κι έτσι, μετά από λίγα χρόνια, η προφητεία της δυστυχώς θα εκπληρωθεί.

4. Ποια η στάση της Αριάγνης απέναντι στους ντόπιους; Να την παραβάλετε με τη στάση του Διονύση. Ποια συνέπειες έχει η μια και ποιές η άλλη;

Στις προκαταλήψεις και τις υποτιμητικές αντιλήψεις του Διονύση για τους Αιγυπτίους, η Αριάγνη αντιπαραθέτει ένα ανθρωπιστικό και δημοκρατικό όραμα: αφού τα προβλήματα των απλών ανθρώπων, Ευρωπαίων και Αιγυπτίων, είναι κοινά, πρέπει να συνεργάζονται, να δείχνουν αμοιβαίο σεβασμό, να αλληλοβοηθούνται. Η βία [«κουρμπάτσι»] και οι αντιπαραθέσεις [«χαντάκια που σκάβετε και χωρίζετε»] πρέπει να εκλείψουν και όλοι, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκείας, να ζήσουν ειρηνικά και αδελφωμένα. Με αυτό τον τρόπο, η Αριάγνη σε κρίσιμες γι αυτήν στιγμές θα εξασφαλίσει τη συμπαράσταση των ντόπιων [τη βοήθεια του Γιούνες στο περιστατικό με τη μικρή Ουρανία], ενώ κάνει τις σωστές προβλέψεις για το μέλλον.

Αντίθετα, ο Διονύσης τυφλωμένος από το φυλετικό μίσος δεν κατανοεί την αναγκαιότητα και το αμοιβαίο όφελος της κοινής δράσης των Ευρωπαίων και Αιγυπτίων εργαζομένων, ούτε είναι σε θέση να δει με καθαρό μάτι τα πράγματα και να προβλέψει τα επερχόμενα δεινά.

Να αναπτύξετε το θέμα

«η Αριάδνη δίνει μαθήματα ανθρωπισμού και πολιτικής στον άντρα της»

Η Αριάδνη παρόλο που δεν ασχολείται με την πολιτική και το συνδικαλισμό, όπως ο άντρας της, με την κοινή λογική που διαθέτει και την απουσία προκαταλήψεων αποδεικνύει ότι διαθέτει πολιτική οξυδέρκεια και συνείδηση σε αντίθεση με τον άνδρα της. Ο Διονύσης βλέπει μόνο τα άμεσα συμφέροντά του. Δεν καταλαβαίνει ότι το μίσος και οι προκαταλήψεις θα προκαλέσουν τελικά την οργή και την εξέγερση των Αιγυπτίων εναντίον των ξένων. Απεναντίας, η Αριάγνη διαβλέπει αυτό τον κίνδυνο και πιστεύει ότι, αν πρυτανεύσει η ανθρωπιά και η αρμονική συνεργασία Ευρωπαίων και Αιγυπτίων, το αποτέλεσμα θα είναι ειρηνική συμβίωση και η κοινή πρόοδος. Δυστυχώς οι απόψεις της Αριάδνης δεν επικράτησαν. Έτσι οι φόβοι της επαληθεύτηκαν και το 1956 ξένοι εκδιώχθηκαν βίαια από την Αίγυπτο.

